

Udskriftsdato: 15. december 2025

CIR1H nr 10129 af 20/12/2023 (Historisk)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Opholdsforbud i nattelivet – Straffelovens § 79 c

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 9809

Senere ændringer til forskriften

CIR1H nr 9527 af 01/07/2024

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Opholdsforbud i nattelivet – Straffelovens § 79 c

1. Overblik og tjekliste

Før tiltalerejsning og hovedforhandling skal anklageren være opmærksom på følgende:

Hvis der

- for en overtrædelse af straffelovens
- § 119 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste)
- § 119 b (angreb med genstand på personer i offentlig tjeneste)
- § 123 (vidnetrusler)
- § 134 a (deltagelse i slagsmål mv. på offentligt sted)
- § 192 a (ulovlig våbenbesiddelse)
- § 244, stk. 1 (simpel vold)
- § 245 (grov vold)
- § 246 (vold med døden til følge)
- § 252, stk. 1 (forsætlig fareforvoldelse)
- § 260, stk. 1 (ulovlig tvang)
- § 261, stk. 1 (frihedsberøvelse)
- § 266 (trusler)
- § 288 (røveri)
- § 291 (hærværk)

eller

- lovgivningen om våben og eksplosivstoffer eller
- lovgivningen om knive eller blankvåben,
- der er begået i tilknytning til nattelivet,
- nedlægges påstand om fængsel eller anden retsfølge af frihedsberøvende karakter,

kan det være relevant at nedlægge påstand om forbud mod deltagelse i nattelivet efter straffelovens § 79 c (se pkt. 4.2.).

- Den færdigefterforskede sag skal indeholde oplysninger, der kan belyse og i givet fald anvendes som bevis for, at forholdet er begået i tilknytning til nattelivet.

Når et idømt opholdsforbud er overtrådt skal anklageren være opmærksom på følgende:

- Om der er grundlag for at rejse tiltale for overtrædelse af opholdsforbuddet, herunder om der kan føres bevis for, at den dømte har haft forsæt til at overtræde forbuddet – se pkt. 5.

2. *Politiets efterforskning og sagsbehandling*

I sager, hvor en person sigtes for et strafbart forhold, der efter straffelovens § 79 c kan føre til idømmelse af opholdsforbud, skal der efterforskes og sagsbehandles med henblik på at afdække, om betingelserne for at nedlægge påstand om opholdsforbud er opfyldt.

Det indebærer, at politiet i forbindelse med efterforskningen af lovovertrædelsen også skal være opmærksom på elementer, der kan være relevante i forbindelse med vurderingen af, om der kan idømmes et opholdsforbud, herunder navnlig lovovertrædelsens tilknytning til nattelivet – se pkt. 4.3.2.

Læs mere under pkt. 4.2. om vurderingen af, hvornår betingelserne for at idømme opholdsforbud er opfyldt, og de elementer, der indgår i vurderingen.

3. Forberedelse

Hvis en af de omfattede lovovertrædelser er begået i tilknytning til nattelivet, skal der som udgangspunkt nedlægges påstand om forbud mod deltagelse i nattelivet efter straffelovens § 79 c.

I sager om overtrædelse af et idømt opholdsforbud ved ophold i en nattelivszone (se pkt. 4.3.2.) skal anklageren være forberedt på at redegøre for de oplysningstiltag, politikredsen har foretaget om den pågældende nattelivszone, med henblik på at løfte bevisbyrden for tiltaltes forsæt. Nattelivszonerne er dynamiske, og der kan således forekomme tilfælde, hvor et opholdsforbud er overtrådt ved færden eller ophold på et sted, der ikke på tidspunktet for dommen var omfattet af opholdsforbuddets geografiske udstrækning.

3.1. Eksempel på formulering af påstand

I anklageskriftet formuleres påstanden om opholdsforbud på følgende måde:

”Der nedlægges i medfør af straffelovens § 79 c, stk. 1, påstand om, at tiltalte i et af retten nærmere bestemt tidsrum idømmes forbud mod i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 at færdes og opholde sig på serveringssteder, hvorfra der foregår salg af stærke drikke til nydelse på eller ved salgsstedet, og hvortil der er offentlig adgang, og i nattelivszoner udpeget i medfør af § 6 b i lov om politiets virksomhed og offentliggjort på politiets hjemmeside www.politi.dk”.

4. Jura

4.1. Opholdsforbud efter straffelovens § 79 c

Straffelovens § 79 c er indført ved lov nr. 1174, som trådte i kraft den 1. juli 2021. Bestemmelsen gælder for forhold begået efter lovens ikrafttræden, jf. de specielle bemærkninger til lovforslagets § 5.

Bestemmelsen er en udmøntning af udspillet ”Tryghed for alle danskere” fra oktober 2020, der indeholder initiativer mod utryghedsskabende adfærd.

Det fremgår af forarbejderne til § 79 c, at et opholdsforbud i nattelivet har til formål at sikre, at personer, der er dømt for visse former for kriminalitet i nattelivet, herunder voldelige overfald, i en periode på op til 2 år ikke kan færdes og opholde sig i nattelivet. Det skal sikre, at den dømte ikke på ny begås kriminalitet i nattelivet kort efter at være blevet dømt herfor, og at f.eks. ofre for vold i nattelivet ikke kort efter dommen igen kan stå ansigt til ansigt med deres overfaldsmand.

4.2. Betingelser for at meddele et opholdsforbud efter straffelovens § 79 c

4.2.1. Omfattede lovovertrædelser

Der kan meddeles et forbud mod ophold i nattelivet, hvis der i tilknytning til nattelivet er sket en overtrædelse af en af følgende bestemmelser i straffeloven:

- § 119 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste)
- § 119 b (angreb med genstand på personer i offentlig tjeneste)
- § 123 (vidnetrusler)
- § 134 a (deltagelse i slagsmål mv. på offentligt sted)
- § 192 a (ulovlig våbenbesiddelse)
- § 244, stk. 1 (simpel vold)
- § 245 (grov vold)
- § 246 (vold med døden til følge)
- § 252, stk. 1 (forsætlig fareforvoldelse)
- § 260, stk. 1 (ulovlig tvang)
- § 261, stk. 1 (frihedsberøvelse)
- § 266 (trusler)
- § 288 (røveri)
- § 291 (hærværk)

Eller

- lovgivningen om våben og eksplosivstoffer eller
- lovgivningen om knive eller blankvåben.

Forsøg på og medvirken til overtrædelse af disse lovovertrædelser er også omfattet af muligheden for at meddele et opholdsforbud.

4.2.2. Krav til straffniveau

Et opholdsforbud kan idømmes som tillæg til en betinget eller ubetinget frihedsstraf samt i forbindelse med en anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter, dvs. anbringelsesdomme og behandlingsdomme efter straffelovens §§ 68 og 69, hvor der sker frihedsberøvelse, forvaring efter straffelovens § 70 og ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a.

Det vil som udgangspunkt være uden betydning, hvor lang den idømte fængselsstraf er, men det fremgår af forarbejderne til loven (de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3.1.), at der normalvis vil skulle være tale om en frihedsstraf (betinget eller ubetinget) på 30 dage eller derover, før et opholdsforbud er relevant. Efter omstændighederne vil et opholdsforbud dog også kunne idømmes i forbindelse med en lavere straf, hvis der fx er tale om, at den pågældende gentagne gange tidligere er dømt for ligeartet kriminalitet eller for kriminalitet, der er begået i nattelivet. Der kan dog *ikke* idømmes et opholdsforbud i tillæg til en bødestraf.

Vedrører en dom flere lovovertrædelser, hvoraf det ikke er alle, som er omfattet af § 79 c, stk. 1, skal der foretages en konkret vurdering af, om den overtrædelse, der er omfattet af bestemmelsen, i sig selv ville have medført en straf af en varighed, der kan begrunde et opholdsforbud. Hvis fx en sag omhandler besiddelse og/eller salg af narkotika jf. straffelovens § 191, samt et hærværksforhold, som er begået i tilknytning til nattelivet, og hærværksforholdet isoleret set ville være blevet afgjort med bøde, er der ikke

grundlag for at nedlægge påstand om et opholdsforbud efter § 79 c, selvom der under sagen vil blive nedlagt påstand om en samlet frihedsstraf på mindst 30 dage.

4.2.3. Tilknytning til nattelivet

Det er en forudsætning, at lovovertrædelsen er begået i eller i tilknytning til den dømtes færden i nattelivet. Det kan fx være tilfældet, hvis forholdet er begået en tidlig morgen i forlængelse af, at den pågældende har opholdt sig på en natklub, bar eller lignende eller i en nattelivszone. Det afgørende vil være, at et forbud på grund af karakteren af den begåede kriminalitet vurderes at ville virke forebyggende i forhold til ny ligeartet kriminalitet ved at sikre, at de dømte i en periode ikke kan færdes og opholde sig i nattelivet.

Domstolene vil i den forbindelse skulle tage stilling til, om det må antages, at der er fare for, at den dømte vil begå ny ligeartet kriminalitet. Det vil som udgangspunkt altid være tilfældet, hvis der er tale om gentagelsestilfælde, men et opholdsforbud vil dog også kunne meddeles i førstegangstilfælde, fx hvis forbrydelsen er af grovere karakter, således at den dømte har demonstreret en vis voldsparathed. Det kan fx være tilfældet, hvis forholdet er begået af flere i forening, er begået over for flere ofre, eller der er tale om flere voldelige overfald af samme offer. Det kan også være tilfældet, hvis den pågældende har været i besiddelse af særligt farlige våben.

4.3. Hvad indebærer et opholdsforbud efter straffelovens § 79 c?

4.3.1. Serveringssteder

Et opholdsforbud efter straffelovens § 79 c, indebærer, at den dømte ikke i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 må færdes og opholde sig på serveringssteder, hvorfra der foregår salg af stærke drikke til nydelse på eller ved salgsstedet, og hvortil der er offentlig adgang.

Udtrykket ”stærke drikke” skal forstås i overensstemmelse med restaurationsloven og omfatter drikkevarer med 2,8 pct. volumen alkohol eller derover. Det er uden betydning, om hovedformålet med stedet er servering af stærke drikke, eller om det sker i tilknytning til fx en koncert. Det har heller ikke betydning, at der også serveres drikkevarer med under 2,8 pct. volumen alkohol, om serveringen sker indendørs eller udendørs eller i forbindelse med servering af mad.

Kiosker og lignende, der sælger alkohol, vil ikke blive betragtet som serveringssteder omfattet af forbuddet, medmindre der serveres stærke drikke til nydelse på eller ved salgsstedet. Servering af stærke drikke ombord på tog, busser, fly eller skibe i fart er ikke omfattet af forbuddet, selvom det sker i tidsrummet fra kl. 24 til 5. *Enkeltstående arrangementer* er endvidere ikke omfattet af opholdsforbuddet og skal forstås som arrangementer omfattet af restaurationslovens § 22, herunder fester, møder og lignende særlige lejligheder, der skal have lejlighedstilladelse. En festival, byfest eller lignende vil således ikke være omfattet af udtrykket ”serveringssteder”, men kan dog udnævnes til en nattelivszone, se nærmere herom under pkt. 4.3.2.

Udtrykket ”offentlig adgang” skal forstås i overensstemmelse med § 2 i ordensbekendtgørelsen og vil således omfatte områder, hvortil der er almindelig adgang. Dette indebærer, at fx en bar eller restaurant i en hotellobby vil være omfattet af et forbud, selvom den dømte ikke bor på hotellet, såfremt der er almindelig adgang hertil. Et hotelværelse vil derimod ikke være omfattet.

Et opholdsforbud adskiller sig fra et restaurationsforbud ved at omfatte *alle* serveringssteder i Danmark, hvorfra der serveres stærke drikke, i modsætning til et restaurationsforbud, der alene omfatter et eller flere bestemte serveringssteder.

4.3.2. Nattelivszoner

Et opholdsforbud indebærer endvidere, at den dømte ikke i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 må færdes og opholde sig i nærmere geografisk afgrænsede områder udpeget af politiet, hvor der er en tæt koncentration af natklubber, diskoteker, barer, caféer og lignende ("nattelivszoner").

Politiet kan med hjemmel i politilovens § 6 b, udpege et område til nattelivszone for en nærmere bestemt tidsperiode, hvis udpegningen vurderes at være egnet til at imødegå lovovertrædelser i aften- og nattetimerne. Politiet vil i den forbindelse skulle vurdere, om der inden for et nærmere geografisk afgrænset område er en tæt koncentration af natklubber, barer mv., der holder åbent efter kl. 24, og som medfører en udpræget "gadeaktivitet", således at der i området typisk i aften- og nattetimerne befinder sig et større antal mennesker inden for det samme område. Det vil kunne indgå i vurderingen, at der i området generelt konstateres et større antal overtrædelser af lovgivningen end i andre områder i aften- og nattetimerne, og at et forbud anses for egnet til at imødegå dette. Enkeltstående arrangementer, som omtalt ovenfor under pkt. 4.3.1., fx havnefester, festivaler mv., kan også udpeges til nattelivszoner med udgangspunkt i ovenstående vurdering. En nattelivszone må ikke være større end påkrævet for at forebygge kriminalitet i nattelivet.

Beslutningen om at udpege en nattelivszone træffes af den enkelte politikreds, og det forudsættes i forarbejderne til loven, at beslutningen træffes på ledelsesniveau. Udpegning af en nattelivszone er ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og der skal således ikke foretages partshøring i forbindelse med udpegningen.

Der skal fastsættes et tidsrum for en nattelivszone, der som udgangspunkt ikke kan overstige 2 år. Tidsrummet vil dog kunne forlænges med indtil 2 år ad gangen.

Beslutningen om at udpege en nattelivszone skal offentliggøres og indeholde en begrundelse og en angivelse af det sted og tidsrum, som beslutningen gælder for. Offentliggørelsen skal som udgangspunkt ledsages af et kort over nattelivszonens geografiske afgrænsning. Offentliggørelsen skal ske på politiets officielle hjemmeside, på sociale medier eller lignende, ligesom den pågældende politikreds skal udstede en pressemeddelelse om nattelivszonen og de nærmere detaljer vedrørende zonen.

Af hensyn til muligheden for at orientere sig i de enhver tid værende nattelivszoner forudsættes det i forarbejderne til loven (de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.2.2.), at der som udgangspunkt vil skulle forløbe en vis tid fra beslutningen offentliggøres, til nattelivszonen får virkning. Det er i politiets vejledning om forbud mod deltagelse i nattelivet fastsat, at offentliggørelsen så vidt muligt bør ske minimum 14 dage før nattelivszonen får virkning.

Der gælder *ikke* et krav om, at der skal skiltes med, at der er udpeget en nattelivszone i det område, hvor zonen gælder. Det fremgår af politiets vejledning om forbud mod deltagelse i nattelivet, at der særligt ved enkeltstående arrangementer med fordel kan overvejes skiltning, hvis der udpeges en nattelivszone, da denne vil være af kortere tidsmæssig udstrækning, og dermed i højere grad kan være ukendt for den

dømte. En sådan skiltning vil tillige kunne indgå i en vurdering af, om en person med opholdsforbud har haft forsæt til at overtræde dette, se nærmere herom under pkt. 5.

4.3.3. "Færdes og opholde sig"

Udtrykket "færdes og opholde sig" skal forstås på samme måde som i straffelovens §§ 79 a og 79 b. Færden og ophold vil således omfatte enhver fysisk tilstedeværelse på de omfattede serveringssteder og nattelivszoner. Dette gælder, selvom der er tale om et helt kortvarigt ophold.

4.4. Anerkendelsesværdige formål

4.4.1. Forudgående tilladelse

Der kan være særlige tilfælde, hvor en person, der er idømt et opholdsforbud, vil have et særligt anerkendelsesværdigt formål med at færdes og opholde sig i en nattelivszone. Der er derfor i straffelovens § 79 c, stk. 3, indsat en hjemmel til, at politiet kan meddele tilladelse til færden eller ophold i nattelivszoner i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet. Der kan derimod ikke meddeles tilladelse til færden eller ophold på serveringssteder som omtalt under pkt. 4.3.1. i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

Se nærmere herom under pkt. 6.2.

4.4.2. Nødsituationer

Det er ikke hensigten, at et opholdsforbud skal være til hinder for færden og ophold i nødsituationer, herunder den pågældendes eller dennes nærmeste pårørendes akutte henvendelse til et hospital. I disse tilfælde vil der således ikke kræves tilladelse fra politiet til færden og ophold i området.

4.5. Den tidsmæssige varighed af et opholdsforbud efter straffelovens § 79 c

Et opholdsforbud skal være proportionalt med den begåede kriminalitet, herunder i forhold til den tidsmæssige udstrækning af opholdsforbuddet. Opholdsforbuddets længde skal afspejle risikoen for, at den dømte begår ny ligeartet kriminalitet. Der skal i den forbindelse lægges vægt på grovheden af den begåede kriminalitet, om den dømte tidligere har begået ligeartet kriminalitet, herunder om den lovovertrædelse, der fører til forbuddet, er begået i perioden for et allerede meddelt opholdsforbud.

Det fremgår af straffelovens § 79 c, stk. 4, at opholdsforbud gives på tid op til 2 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvede karakter forlænges opholdsforbuddet tilsvarende. Hvis den dømte varetægtsfængsles i forbindelse med en straffesag, der ligger efter den dom, hvorved et forbud er givet, vil forbuddet også skulle forlænges med denne frihedsberøvelse, medmindre den pågældende frifindes eller ikke idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden retsfølge af frihedsberøvede karakter.

Det forudsættes i forarbejderne til loven, at et opholdsforbud som udgangspunkt vil være af mindst 3 måneders varighed. Der er i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 2.1.3.4., fastsat følgende udgangspunkter:

- Ved fængsel i indtil 3 måneder fastsættes forbuddet som udgangspunkt til mellem 3 og 6 måneders varighed.
- Ved fængsel i indtil 6 måneder fastsættes forbuddet som udgangspunkt til mellem 6 og 12 måneders varighed.
- Ved fængsel i mere end 1 år fastsættes forbuddet som udgangspunkt til mellem 1 og 2 års varighed.

Afgørende for vurderingen af opholdsforbuddets længde vil dog altid være, hvad der skønnes nødvendigt med henblik på at forebygge, at den pågældende begår ny, ligeartet kriminalitet.

I tilfælde, hvor der i den samlede strafudmåling indgår straf for lovovertrædelser, som ikke opfylder betingelserne for idømmelse af forbud efter straffelovens § 79 c, eller hvor der udløses reststraf fra tidligere domme, vil retten skulle fastsætte den tidsmæssige udstrækning af et opholdsforbud ud fra et skøn over, hvor stor en del af den samlede straf, der kan henføres til lovovertrædelser, der er omfattet af § 79 c.

En person, der er idømt et opholdsforbud, vil ved senere dom kunne idømmes et yderligere forbud, såfremt betingelserne herfor er opfyldt. Der vil i den forbindelse ikke være noget til hinder for, at der er tidsmæssigt overlap mellem flere idømte forbud. På tilsvarende måde vil en person, der er meddelt et restaurationsforbud efter § 31 i restaurationsloven, ved dom kunne idømmes et opholdsforbud efter straffelovens § 79 c, således at der er et tidsmæssigt overlap mellem restaurationsforbuddet og opholdsforbuddet.

4.6. Forholdet til EMRK

Det foreslåede forbud mod deltagelse i nattelivet vil udgøre et indgreb i personers ret til bevægelses- og opholdsfrihed efter artikel 2 i 4. Tillægsprotokol til EMRK. Det fremgår heraf, at enhver, der lovligt befinder sig på en stats område, skal have ret til inden for dette område at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted. Denne ret er imidlertid ikke absolut, og efter artikel 2, stk. 3, kan der gøres indgreb i retten, når indgrebet er i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund (krav om proportionalitet) af hensyn til den nationale sikkerhed eller offentligt tryk, for at opretholde den offentlige orden, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Et opholdsforbud efter straffelovens § 79 c, har navnlig til formål at forebygge, at dømte personer begår ny ligeartet kriminalitet i nattelivet. Opholdsforbuddet varetager således hensynene til den offentlige tryk, opretholdelse af den offentlige orden, forebyggelse af forbrydelse og hensynet til at beskytte andres rettigheder og friheder.

Det vurderes, at opholdsforbuddet ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage de nævnte hensyn. Der lægges i den forbindelse vægt på, at opholdsforbuddet, herunder den tidsmæssige udstrækning af forbuddet, idømmes af domstolene i forbindelse med en dom for kriminalitet, hvor der er risiko for, at den dømte vil begå ny lignende kriminalitet i nattelivet. Der er herudover en sammenhæng mellem forbuddets geografiske udstrækning og det eller de steder, hvor kriminaliteten er begået. Opholdsforbuddet gælder endvidere kun i nattetimerne, hvor der erfaringsmæssigt er store udfordringer med kriminalitet. Opholdsforbuddet må således anses for egnet til at imødegå disse udfordringer, da den dømte har forbud mod deltagelse i nattelivet i de relevante timer.

Endelig kan det fremhæves, at politiet kan meddele konkrete tilladelser til færden eller ophold i en nattelevszone, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet, således at der meddeles tilladelse til færden og/eller ophold, når Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK, kræver dette.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 3.2., hvor Justitsministeriets overvejelser om opholdsforbuddets forenelighed med EMRK fremgår.

4.7. Politiets videregivelse af oplysninger

For at sikre en effektiv håndhævelse af opholdsforbud er der efter straffelovens § 79 c, stk. 5, mulighed for at dele information om personer, der har fået meddelt et opholdsforbud (navn, billede og forbuddets tidsmæssige udstrækning), med et eller flere konkrete serveringssteder. Oplysninger om den bagvedliggende kriminalitet, der har givet anledning til opholdsforbuddet, kan ikke videregives, da oplysningen ikke i sig selv har betydning for håndhævelsen af forbuddet.

Videregivelse må kun ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve et forbud. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis den pågældende flere gange tidligere er dømt for lovovertrædelser begået på eller i tilknytning til et eller flere bestemte serveringssteder, hvis den pågældende tidligere er meddelt et restaurationsforbud til bestemte serveringssteder, hvis den pågældende har overtrådt sit opholdsforbud ved besøg på et bestemt serveringssted eller hvis forholdet, der har givet anledning til et opholdsforbud, er begået på et bestemt serveringssted og har været af en vis grovhed.

Politiet kan videregive informationer om personer med idømt opholdsforbud i nattelivet til indehavere og bestyrere, der skal forstås som ledende medarbejdere på de omfattede serveringssteder. Hvis der i forhold til bestemte serveringssteder er tale om, at den person, der er ansvarlig for driften, ikke formelt er indehaver eller bestyrer, men eksempelvis forpagter, forudsættes det således, at videregivelsen også kan ske til denne.

I straffelovens § 79 c, stk. 6, fastlægges, hvem der må behandle de videregivede oplysninger. Det er som udgangspunkt alene indehavere, bestyrere (i forståelsen anført ovenfor) samt dørmænd, der må behandle oplysningerne. Begrebet ”dørmænd” skal forstås som autoriserede dørmænd, jf. restaurationslovens § 15 a, stk. 1, og personer, der er autoriseret til at drive vagtvirksomhed, samt denne virksomheds godkendte personale, jf. restaurationslovens § 15 a, stk. 3. Behandling af oplysningerne kan kun ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve et forbud.

Modtagerne af oplysningerne har tavshedspligt med hensyn til de videregivede oplysninger og vil kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder efter straffelovens §§ 152 og 152 c-f, hvis der sker uberettiget videregivelse eller udnyttelse af oplysningerne.

4.8. Forholdet til databeskyttelseslovgivningen

Politiets behandling af personoplysninger efter straffelovens § 79 c, er omfattet af retshåndhævelsesdirektivet (direktiv nr. 2016/680) og retshåndhævelsesloven.

Politiets videregivelse af personoplysninger efter straffelovens § 79 c, stk. 5, er i overensstemmelse med retshåndhævelsesloven, idet politiet ved hver enkelt videregivelse skal vurdere, om videregivelsen er nødvendig for politiets håndhævelse af et opholdsforbud. Det er endvidere en begrænset personkreds, der

kan ske videregivelse til. Videregivelse af personoplysninger skal således være strengt nødvendig og med henblik på at forebygge strafbare handlinger.

Modtagernes behandling af personoplysninger er omfattet af databeskyttelsesforordningen (forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016) og databeskyttelsesloven. Modtageren bliver dataansvarlig og skal behandle personoplysningerne i overensstemmelse med disse regelsæt.

Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, er behandlingen af personoplysninger kun lovlig, hvis behandling er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller hvis behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Følsomme personoplysninger må kun behandles, når behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Ved vurderingen af, om der er sikret tilstrækkelig beskyttelse af den registreredes rettigheder, har Justitsministeriet lagt vægt på de ovenfor anførte betragtninger om vilkårene for politiets behandling af oplysningerne, samt at modtagerne af oplysningerne har tavshedspligt. Det er således Justitsministeriets vurdering, at videregivelsen varetager en væsentlig samfundsinteresse, da ordningen har til formål at forebygge kriminalitet, og at mulighederne for at sikre en effektiv håndhævelse af et opholdsforbud er en forudsætning for at opfylde dette formål.

Der er i straffelovens § 79 c, stk. 8, hjemmel til fastsættelse af nærmere regler om modtagerens opbevaring og håndtering af de pågældende oplysninger, herunder i hvilket omfang indehaveren og bestyreren må videregive oplysningerne til andre ansatte på det pågældende serveringssted.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 4, hvor Justitsministeriets overvejelser om forholdet til databeskyttelseslovgivningen fremgår.

5. Straf og andre retsfølger

Overtrædelse af et opholdsforbud straffes efter straffelovens § 124 a, stk. 2, med fængsel indtil 1 år.

Overtrædelse af et opholdsforbud i førstegangstilfælde straffes som udgangspunkt med en bøde på 10.000 kr., jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 2.1.3.6.

Overtrædelse af et opholdsforbud i gentagelsestilfælde straffes som udgangspunkt med fængsel i 30 dage.

Der foreligger også en strafbar overtrædelse af straffelovens § 124 a, stk. 2, hvis den, som forbuddet omfatter, færdes eller opholder sig i en nattelivszone uden at have søgt tilladelse – uanset om det må antages, at tilladelse ville være givet, hvis der var søgt.

Hvis den dømte i forbindelse med overtrædelse af et opholdsforbud begår ny kriminalitet (foruden overtrædelsen af § 124 a, stk. 2), skal dette i almindelighed anses for en strafskærpende omstændighed ved udmålingen af straffen for den nye lovovertrædelse.

Der kræves forsæt til overtrædelse af et opholdsforbud. Ved færden eller ophold i en nattelivszone er det væsentligt at føre bevis for, i hvilket omfang politiet har offentliggjort beslutningen om at udpege nattelivszone og hvor lang tid før overtrædelsen, offentliggørelsen har fundet sted. Der bør fremlægges dokumentation for, hvoraf nattelivszonens geografiske afgrænsning fremgår, fx ved udskrift fra politiets hjemmeside.

Det vil altid bero på domstolens frie bevisvurdering, om der er ført det til domfældelse fornødne bevis for, at den pågældende har handlet forsætligt.

I forbindelse med domstolens eventuelle behandling af en straffesag for overtrædelse af et opholdsforbud vil der desuden kunne ske prøvelse af lovligheden af en beslutning om at udpege en nattelivszone.

6. Efter dom

6.1. Afgørelser til Vidensbasen

Anklageren skal overveje, om dommen er egnet til at indgå i Anklagemyndighedens Vidensbase.

Vidensbasen skal dels indeholde afgørelser, som afspejler straffniveauet, praksis for rettighedsfrakendelse og andre retsfølger mv., dels afgørelser af mere principiel karakter, hvor der er taget stilling til et eller flere uafklarede spørgsmål i relation til bestemmelsernes anvendelsesområde, fortolkning mv.

En afgørelse kan også have generel betydning, hvis den f.eks. indeholder en sagkyndig erklæring eller anden faglig udtalelse, som vil være anvendelig i andre sager.

Domme til Vidensbasen sendes på mail til vidensenheden@ankl.dk med en kort begrundelse for indstillingen. Domme til Vidensbasen skal være endelige.

6.2. Tilladelser

Tilladelsesordningen indebærer, at den dømte på forhånd og på eget initiativ kan søge om politiets tilladelse til at færdes eller opholde sig i en nattelivszone. Den pågældende vil ikke lovligt kunne færdes eller opholde sig i en nattelivszone i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, før der eventuelt måtte være meddelt en sådan tilladelse. Der vil således være tale om en strafbar overtrædelse af et opholdsforbud, hvis den dømte færdes eller opholder sig i en nattelivszone i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 uden forudgående tilladelse, også selvom det må formodes, at tilladelse ville være givet, hvis der var søgt om den.

Tilladelsesordningen forudsættes administreret restriktivt, idet det i forarbejderne til loven forudsættes, at der som udgangspunkt kun vil blive meddelt tilladelse, når Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK, kræver dette.

Udtrykket ”særlige grunde” skal forstås på samme måde som i straffelovens § 79 a, stk. 3, og § 79 b, stk. 4. Som eksempler på tilfælde, hvor der vil foreligge særlige grunde, kan nævnes tungsvejende hensyn til den pågældendes eller dennes nærmeste pårørendes helbred, der forudsætter kontakt også i det tidsrum, opholdsforbuddet gælder i. Ved nærmeste pårørende forstås normalt ægtefælle, faste samlevende, forældre, børn og søskende. Hvis den dømte er bosat i en nattelivszone *forud for* dommen, der meddeler

et opholdsforbud, vil det indebære, at der som det klare udgangspunkt skal meddeles tilladelse til, at den pågældende kan blive boende i forbudsområdet. Endvidere kan der forekomme helt særlige situationer, hvor tungtvejende hensyn til forsamlings- og foreningsfriheden kan begrunde en tilladelse til færden eller ophold i en nattelivszone i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

Der vil i alle tilfælde skulle foretages en hensynsafvejning af på den ene side formålet med tilladelsen samt den pågældendes personlige forhold og på den anden side hensynet til at forebygge kriminalitet i nattelivet. Den tidsmæssige og geografiske udstrækning af tilladelsen vil bero på en nærmere vurdering af formålet med tilladelsen og forholdene i øvrigt.

Der vil som det klare udgangspunkt *ikke* foreligge særlige grunde, hvis den pågældende ønsker at varetage arbejdsmæssige opgaver eller forpligtelser på et sted eller i et område omfattet af et forbud. Deltagelse i mere almindeligt eller hyppigt forekommende familiebegivenheder som fx fødselsdage, højtider eller uformelle sammenkomster mv. vil som altovervejende hovedregel heller ikke udgøre "særlige grunde" efter straffelovens § 79 c, stk. 3.

7. Love og forarbejder

Straffeloven - seneste hovedlov

- Lov nr. 1174 om ændring af straffeloven, lov om politiets virksomhed, retsplejeloven og udlændingeloven.

Relevante forarbejder

- Lovforslag nr. 189 af 10. marts 2021

Rigsadvokaten, den 20. december 2023

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten